

**KORIŠTENJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U DJELATNOSTI
DENTALNE MEDICINE U HRVATSKOJ U 2023. GODINI**
*HEALTH CARE UTILISATION WITHIN THE DENTAL MEDICINE SERVICE
IN CROATIA IN 2023*

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
CROATIAN INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH

Zagreb, 2024.

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO – CROATIAN INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH
SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO – DIVISION FOR PUBLIC HEALTH
Odjel za zaštitu i liječenje usta i zubi – *Department for Oral and Dental Health care*

ZAGREB, Rockefellerova ulica 7

**KORIŠTENJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE U DJELATNOSTI DENTALNE MEDICINE U
HRVATSKOJ U 2023. GODINI**

**HEALTH CARE UTILISATION WITHIN THE DENTAL MEDICINE SERVICE IN
CROATIA IN 2023**

Autori – Authors:

mr. sc. **Marijana Radić Vuleta**, dr. med. dent.

Željka Draušnik, dr. med.

Natalie-Tanja Petreski, stručna referentica

SADRŽAJ - TABLE OF CONTENTS

UVOD.....	4
INTRODUCTION.....	4
1. KORISNICI I KONTAKTI – <i>USERS AND CONTACTS</i>	5
2. DIJAGNOSTIČKO-TERAPIJSKI POSTUPCI– <i>DIAGNOSTIC AND THERAPEUTICAL PROCEDURES</i>	7
3. UPUTNICE I RECEPTI – <i>REFERRALS AND PRESCRIPTIONS</i>.....	12
4. ZABILJEŽENE DIJAGNOZE - <i>RECORDED DIAGNOSES</i>.....	19
5. USPOREDBA PO GODINAMA – <i>COMPARISON BY YEARS</i>.....	20

UVOD

Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ) od 2021. godine prikuplja podatke iz četiriju djelatnosti na razini primarne zdravstvene zaštite: djelatnosti obiteljske (opće) medicine, zdravstvene zaštite predškolske djece, zdravstvene zaštite žena i dentalne zdravstvene zaštite (polivalentne), putem Centralnog zdravstvenog informacijskog sustava Republike Hrvatske (CEZIH), središnjeg sustava pohrane zdravstvenih podataka i informacija za njihovu standardiziranu obradu na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene zaštite, a koji je dio zdravstvene informacijske infrastrukture Republike Hrvatske.

Podatke putem CEZIH-a dostavljaju pružatelji zdravstvene zaštite iz navedenih djelatnosti, koji imaju ugovor s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje; međutim, prema Zakonu o podacima i informacijama u zdravstvu (NN 14/19) svi pružatelji zdravstvene zaštite u Republici Hrvatskoj obaveznice osigurati razmjenu zdravstvenih podataka putem CEZIH-a u roku zadanom navedenim Zakonom.

Podaci za 2023. godinu prikupljeni su iz 2.065 pojedinačnih ordinacija iz djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite, uključujući: domove zdravlja, privatne ordinacije (u zakupu doma zdravlja), ustanove za zdravstvenu skrb i vojne ordinacije.

Za analizu su korišteni opisi dijagnostičko-terapijskih postupaka navedeni u Odluci o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja (NN 56/17).

INTRODUCTION

Since 2021, the Croatian Institute of Public Health (CIPH) has been collecting data from four primary health-care services: family (general) medicine, pre-school children's health service, women's health service and dental health (polyvalent) service via the Central Health Information System of the Republic of Croatia (CEZIH), the central system of storage of health data and information for their standardized processing at the primary, secondary and tertiary levels of health care, forming part of the health information infrastructure of the Republic of Croatia.

Data collected via CEZIH are submitted by health care providers from the above mentioned services, comprising health-care providers contracted by the Croatian Health Insurance Fund; however, per the Health Data and Information Act (OG 14/19), all health-care providers in the Republic of Croatia are obliged to provide for the exchange of health-care data via CEZIH within deadlines set by the said Act.

2023 data were collected from 2,065 individual practice in dental medicine practice, including: health centers, private practices (leased by health centers), health care institutions and military health clinics.

For the purpose of this analysis, descriptions of diagnostic-therapeutic procedures enumerated in the ministerial Decree on the Groundwork for Concluding Contracts Related to Implementation of Health-care Measures Provided by Compulsory Health Insurance (OG 56/17) were used.

1. KORISNICI I KONTAKTI USERS AND CONTACTS

Tablica 1. Broj korisnika zdravstvene zaštite i kontakata u djelatnosti dentalne medicine u Hrvatskoj u 2023. godini

Table 1 Number of health-care users and their contacts with health-care in the dental medicine service in Croatia in 2023

Dob (godine) Age (years)	Broj korisnika Number of users	Broj kontakata Number of contacts
0 - 6	56.902	124.183
7 - 18	259.194	687.142
19 - 64	801.474	2.501.971
65+	238.964	868.858
Ukupno - Total	1.356.534	4.182.154

Pojam *korisnik* odnosi se na svakog osiguranika koji je koristio zdravstvenu zaštitu u pojedinoj ordinaciji, bez obzira na to je li liječnik u toj ordinaciji izabrani liječnik primarne zdravstvene zaštite za tog osiguranika ili nije. Pojam *kontakt* odnosi se na svaki kontakt sa zdravstvenom zaštitom: posjet, pregled, telefonske konzultacije i ostalo. Kao dob računamo dob osobe prilikom posljednjeg zabilježenog posjeta u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u navedenoj godini.

Od ukupnog broja korisnika 44,94% su bili muškarci i 55,06% žene.

The term user refers to any insured person who sought health-care in a particular practice, regardless of whether the physician in the said practice is the assigned primary health care physician of the insured person or not. The term contact refers to any contact with primary health-care providers: visit, examination, telephone counselling etc. The recorded age of the person was the age at the last recorded visit to the primary health care practice in the specified year.

Of the total number of primary health-care service users, 44.94% were men and 55.06% women.

Tablica 2. Broj korisnika zdravstvene zaštite i kontakata u djelatnosti dentalne medicine po županijama ordinacija u 2023. godini

Table 2 Number of health-care users and their contacts with health-care providers in the dental medicine service by county in 2023

Županija – County	Broj korisnika Number of users	Broj kontakata Number of contacts	Broj osiguranika Number of insured persons*
Grad Zagreb – City of Zagreb	272.418	780.404	695.711
Zagrebačka – Zagreb	102.940	308.450	275.699
Krapinsko-zagorska – Krapina - Zagorje	41.710	128.037	106.214
Sisačko-moslavačka – Sisak - Moslavina	50.830	173.410	128.185
Karlovačka – Karlovac	44.448	139.674	103.039
Varaždinska – Varaždin	60.532	183.478	144.454
Koprivničko-križevačka – Koprivnica - Križevci	35.424	109.206	89.238
Bjelovarsko-bilogorska – Bjelovar - Bilogora	37.283	113.880	92.640
Primorsko-goranska – Primorje - Gorski kotar	95.679	292.839	244.941
Ličko-senjska – Lika - Senj	13.391	44.823	37.899
Virovitičko-podravska – Virovitica - Podravina	27.679	98.123	66.493
Požeško-slavonska – Požega - Slavonia	23.706	70.929	58.248
Brodsko-posavska – Brod - Posavina	46.144	150.431	118.639
Zadarska – Zadar	55.198	170.670	141.634
Osječko-baranjska – Osijek - Baranja	93.194	283.519	236.217
Šibensko-kninska – Šibenik - Knin	35.971	110.626	91.138
Vukovarsko-srijemska – Vukovar - Syrmia	47.921	156.757	130.609
Splitsko-dalmatinska – Split - Dalmatia	140.126	437.623	389.672
Istarska – Istria	64.460	197.256	177.578
Dubrovačko-neretvanska – Dubrovnik - Neretva	36.738	111.762	101.433
Međimurska – Međimurje	40.616	120.257	94.137

*Broj osiguranika je podatak Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje – The number of insured persons is provided by the Croatian Health Insurance Fund.

Ukupan broj korisnika zdravstvene zaštite izračunat zbrajanjem korisnika po županijama ordinacije veći je od ukupnog broja korisnika na razini Republike Hrvatske jer su pojedine osobe tokom godine zdravstvenu zaštitu koristile u više različitih županija.

Od ukupnog broja osiguranika – 3.523.818 – 38,77% je koristilo zdravstvenu zaštitu u 2023. godini, najviše u Karlovačkoj županiji (52,87%), a najmanje u Ličko-senjskoj županiji (42,35%).

The total number of health care users, obtained by summing the number of users by counties where the practice is located, is higher than the total number of users at the national level in the Republic of Croatia as some users sought health care services in several different counties during the year.

In 2023, of a total of 3,523,818 insured persons, 38.77% sought health-care, with the greatest proportion in the Karlovac County (52.87%) and the smallest proportion in Lika-Senj County (42.35%).

2. DIJAGNOSTIČKO-TERAPIJSKI POSTUPCI DIAGNOSTIC AND THERAPEUTICAL PROCEDURES

Tablica 3. Broj evidentiranih pregleda u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj u 2023. godini
Table 3 Number of recorded examinations in the dental medicine service in Croatia in 2023

Dob (godine) – Age (years)	Broj pregleda – Number of examinations
0 - 6	70.812
7 - 18	314.449
19 - 64	1.053.890
65+	306.196
Ukupno - Total	1.745.347

Broj pregleda je izračunat zbrajanjem brojeva zabilježenih odgovarajućih dijagnostičko-terapijskih postupaka:
The number of examinations has been calculated by summing the numbers of following diagnostic and therapeutical procedures:
DM002 Pregled bolesnika (privi) – First examination
DM003 Ponovni pregled (recall) – Follow-up examination
DM004 Pregled akutnog bolesnika - Examination of acute patient

Tablica 4. Broj evidentiranih pregleda u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite po županijama ordinacija u 2023. godini
Table 4 Number of recorded examinations in the dental medicine service in 2023 by county

Županija County	Broj pregleda Number of examinations
Grad Zagreb – City of Zagreb	316.160
Zagrebačka – Zagreb	123.127
Krapinsko-zagorska – Krapina - Zagorje	48.980
Sisačko-moslavačka – Sisak - Moslavina	74.881
Karlovačka – Karlovac	61.881
Varaždinska – Varaždin	87.279
Koprivničko-križevačka – Koprivnica - Križevci	55.508
Bjelovarsko-bilogorska – Bjelovar - Bilogora	47.406
Primorsko-goranska – Primorje - Gorski kotar	108.110
Ličko-senjska – Lika - Senj	14.656
Virovitičko-podravska – Virovitica - Podravina	53.214
Požeško-slavonska – Požega - Slavonia	35.504
Brodsko-posavska – Brod - Posavina	65.677
Zadarska – Zadar	69.439
Osječko-baranjska – Osijek - Baranja	119.890
Šibensko-kninska – Šibenik - Knin	48.931
Vukovarsko-srijemska – Vukovar - Syrmia	49.096
Splitsko-dalmatinska – Split - Dalmatia	203.827
Istarska – Istria	66.823
Dubrovačko-neretvanska – Dubrovnik - Neretva	44.342
Međimurska – Međimurje	50.616
Ukupno – Total	1.745.347

Od ukupnog broja kontakata sa zdravstvenom zaštitom, u 41,94% slučajeva se radilo o pregledima. S obzirom na županije ordinacija, najveći udio pregleda u ukupnom broju kontakata bio je u Virovitičko-podravskoj županiji (54,23%), a najmanji udio zabilježen je u Vukovarsko-srijemskoj županiji (31,32%).

Of the total number of contacts with primary health-care providers, 41.94% involved patient examinations. With regard to counties where practices are established, the greatest proportion of examinations in the total number of contacts with primary health-care providers was recorded in Virovitica-Podravina County (54.23%) and the smallest proportion was recorded in Vukovar-Syrmia County (31.32%).

Tablica 5. Dob djece u kojoj je obavljen pregled (navršene godine) u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj u 2023. godini

Table 5 Ages of children (completed years) at examinations in the dental medicine service in Croatia in 2023

Dob djeteta (navršene godine) <i>Age of child (years completed)</i>	Broj pregleda <i>Number of examinations</i>			
	Pregled bolesnika (prvi) <i>First examination</i>	Ponovni pregled (recall) <i>Follow-up examination</i>	Pregled akutnog bolesnika <i>Examination of acute patient</i>	Ukupno <i>Total</i>
0 - 3 godine 0 - 3 years	7.572	1.874	1.172	10.618
4 - 6 godina 4 - 6 years	27.424	18.859	13.911	60.194
Ukupno Total	34.996	20.733	15.083	70.812

Od ukupnog broja pregledane djece (0 - 6 godina), u 49,4% slučajeva se radilo o prvim pregledima, u 29,2% o ponovnim pregledima i u 21,4% o pregledima akutnih pacijenata.

Regarding the total number of examined children (aged 0 - 6 years), 49.4% of the total number of examinations were first examinations, 29.2% were recalls, whereas 21.4% were examinations of acute patients.

Tablica 6. Broj dijagnostičko-terapijskih postupaka (DTP) u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj u 2023. godini

Table 6 Number of recorded diagnostic and therapeutical procedures (DTP) in the dental medicineservice in Croatia in 2023

Dob (godine) Age (years)	DTP		
	PREVENTIVA* Preventive	KURATIVA Curative	Ukupno Total
0 - 6	213.768	284.542	498.310
7 - 18	1.008.557	1.953.519	2.962.076
19 - 64	2.182.275	7.438.746	9.621.021
65+	493.311	2.206.740	2.700.051
Ukupno - Total	3.897.911	11.883.547	15.781.448

*Broj preventivnih postupaka je izračunat zbrajanjem brojeva zabilježenih odgovarajućih dijagnostičko-terapijskih postupaka:
The number of preventive procedures has been calculated by summing the numbers of following diagnostic and therapeutical procedures:

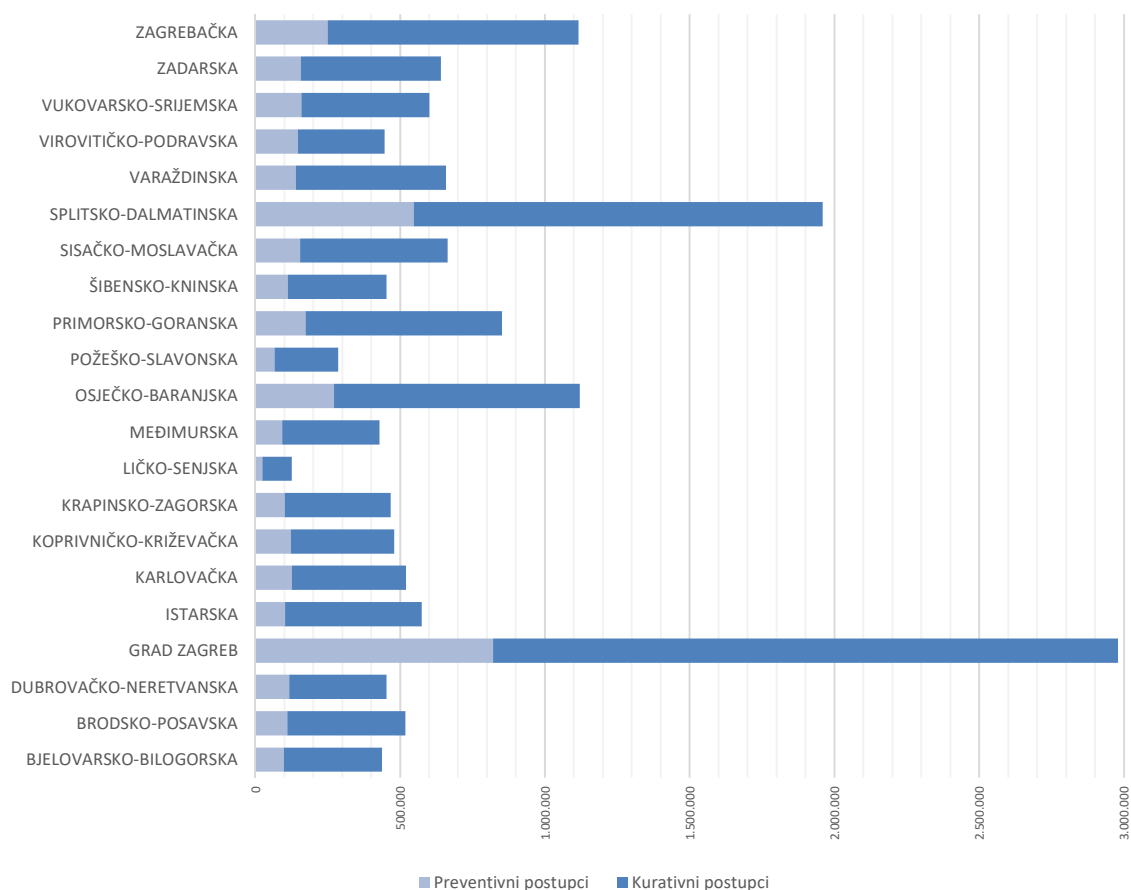
DM100 Kontrola plaka s bojom i određivanje PI za zapisom (obaju lukova)
DM101 Pečaćenje fisure po zubu
DM102 Pečatni ispun (preventivni ispun po zubu)
DM103 Savjetovanje s odgovjateljima, učiteljima
DM104 Stomatološko odgojno predavanje - malena skupina (do 20 ljudi)
DM105 Stomatološki odgojni rad - stomatolog - pojedinačno savjetovanje
DM106 Stomatološki odgojni rad s malenim skupinama
DM107 Obrada i analiza oralnog stanja skupina, temeljnih preventivskih skupina do 100 osoba
DM108 Za svakih daljnjih 50 osoba
DM109 Preventivni zahvati - kontrola plaka s bojom i određivanje indeksa, oba luka
DM110 Profesionalno čišćenje profilaktičkom pastom
DM111 Dentocult testovi osjetljivosti na karijes, uključuju ; SM; LB; puferski kapacitet sline
DM112 Jetkanje cakline i nanošenje smole
DM113 Priprema dentina i nanošenje dentinskog veziva
DM114 Preventivni ispun ili ART ispun - po zubu
DM115 Profilaksa s fluorom - topikalna fluoridacija, tekućina ili gel
DM116 Topikalna fluoridacija lakom (obje čeljusti)
DM117 Nanošenje otopine, želea NaF, oba luka
DM118 Nanošenje F-laka, do tri zuba
DM119 Motiviranje djece za higijenu usta
DM120 Demonstracija čišćenja zuba (po osobi)
DM200 Ispitivanje vitaliteta jednog ili više zuba uz kontrolni test
DM201 Desenzibilacija osjetljivih zubnih vratova, po zubu
DM202 Manji brusni ispravci po zubu
DM203 Provjera higijena usta, motiviranje i davanje uputa za održavanje higijene usta (5 min). Savjetovanje, motiviranje bolesnika, uz obvezno pokazivanje i vježbanje tehnike pravilna čišćenja zuba
DM204 Odstranjivanje mekih i tvrdih zubnih naslaga (po kvadrantu) strojem ili ručno
DM205 Odstranjivanje odstojećih ispuna po površini zuba
DM206 Savjetovanje stomatologa sa specijalistima po utrošenom vremenu
DM207 Uklanjanje plaka sa zuba
DM208 Sustavno subgingivalno skidanje zubnog kamenca i poliranje korijena (po sekstantu - ručno)
DM209 Skidanje previsokih ispuna, po površini zuba

Od ukupnog broja zabilježenih dijagnostičko-terapijskih postupaka, zabilježeno je 35,32% preventivnih postupaka i 21,72% kurativnih postupaka kod djece do 18 godina te 64,68% preventivnih postupaka i 78,28% kurativnih postupaka kod osiguranih osoba starijih od 18 godina.

Of the total number of recorded diagnostic and therapeutical procedures, in children (aged 0–18 years) 35.32% were preventive procedures and 21.72% were curative procedures, whereas 64.68% were preventive procedures and 78.28% were curative procedures in adults (18years and more).

Slika 1. Dijagnostičko-terapijski postupci (preventiva i kurativa) u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite po županijama ordinacija u 2023. godini

Picture 1 Recorded diagnostic and therapeutical procedures (preventive and curative) in the dental medicine service in 2023 by county

Tablica 7. Broj pojedinih dijagnostičko-terapijskih postupaka (DTP) u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj u 2023. godini

Table 7 Number of individual recorded diagnostic and therapeutical procedures (DTP) in the dental medicine service in Croatia in 2023

Dob (godine) Age (years)	DTP*			
	<i>Ispuni</i> ¹	<i>Izvađeni zubi</i> ²	<i>Protetski radovi</i> ³	<i>Liječenje mekih tkiva</i> ⁴
0 - 6	48.181	4.739	/	7.830
7 - 18	322.234	59.949	12	93.762
19 - 64	1.280.204	189.980	35.761	901.878
65+	280.855	115.880	54.290	274.974
Ukupno - Total	1.931.474	370.548	90.063	1.278.444

* Broj preventivnih postupaka je izračunat zbrajanjem brojeva zabilježenih odgovarajućih dijagnostičko-terapijskih postupaka:

* The number of preventive procedures has been calculated by summing the numbers of following diagnostic and therapeutical procedures:

1		2		3		4	
DM102	Pečatni ispun (preventivni ispun po zubu)	DM309	Vađenje mliječnog zuba	DM500	Totalna proteza - gornja (maksilama)	DM204	Odstranjivanje mekih i tvrdih zubnih naslaga (po kvadrantu) (strojem ili ručno)
DM114	Preventivni ispun ili ART ispun - po zubu	DM445	Vađenje jednokorijenskog zuba	DM501	Totalna proteza - donja (mandibulama)	DM207	Uklanjanje plaksa sa zuba
DM319	Cementni ispun jednoplošni do 6 godina starosti	DM446	Vađenje višekorijenskog zuba	DM502	Djelomična lijevana metalna proteza - gornja (maksilama)	DM208	Sustavno subgingivalno skidanje zubnog kamena i poliranje korijena (po sektantu - ručno)
DM320	Cementni ispun višeplošni do 6 godina starosti	DM447	Ekstrakcija zuba sa separacijom	DM503	Djelomična lijevana metalna proteza - donja (mandibulama)	DM400	Uijeđenje parodontnog apscesa (obuhvaća lijek, ispiranje rane i drenaža)
DM325	Ispun kompozitni na jednoj površini (prekutnjaci i kutnjaci)	DM450	Komplicirano vađenje zuba (uključuje vađenje zuba kod rizičnih bolesnika)	DM600	Akrična proteza sa žičanim kvačicama i žičanim ili lijevanim upiračima (do 10 elem.) - gornja (maksilama)	DM401	Indicija apscesa u ustima s drenažom
DM326	Ispun kompozitni dvoplošni (prekutnjaci i kutnjaci)	DM456	Vađenje fragmenata slomljenog ili zaostalog korijena zuba (radix relicta)	DM601	Akrična proteza sa žičanim kvačicama i žičanim ili lijevanim upiračima (do 10 elem.) - donja (mandibulama)	DM402	Trepanacija apikalnog dijela (ispiranje i drenaža nisu uključeni)
DM327	Ispun kompozitni troplošni (prekutnjaci i kutnjaci)					DM403	Kontrola rane
DM328	Ispun kompozitni - svaka dodatna površina u istom posjetu (prekutnjaci i kutnjaci)					DM404	Ispiranje rane apscesa, uključujući kontrolu rane
DM330	Cementni ispun jednoplošni, stariji od 6 godina					DM405	Postavljanje promjena drenaže ili tampona, uključivo s kontrolom rane
DM331	Cementni ispun višeplošni, stariji od 6 godina					DM406	Zaustavljanje naknadnog krvarenja. Uključuje šave i/ili postavljanje tampona
DM332	Amalgamski ispun jednoplošni					DM407	Skidanje šavova
DM333	Amalgamski ispun dvoplošni					DM408	Higijena rane
DM334	Amalgamski ispun troplošni					DM451	Sanacija kod ozljede mekog tkiva uslijed traume
DM335	Amalgamski ispun - svaka dodatna ploha u istom posjetu					DM458	Liječenje desni ili bolesti usne šupljine po posjeti
DM336	Ispun kompozitni jednoplošni (sjekutići i očišnjaci)						
DM337	Ispun kompozitni dvoplošni (sjekutići i očišnjaci)						
DM338	Ispun kompozitni troplošni (sjekutići i očišnjaci)						
DM339	Ispun kompozitni - svaka dodatna površina u istom posjetu (sjekutići i očišnjaci)						
DM340	Ispun kompozitni - dogradnja incizorskog kuta zuba - IV razred po BLACKU						
DM426	Privremeno zatvaranje - privremeni ispun						
DM427	Cementni ispun na 1 plohi						
DM428	Cementni ispun na više ploha						
DM429	Amalgamski ispun - jedna ploha, trajni zub						
DM430	Amalgamski ispun - na dvjema plohami						
DM431	Amalgamski ispun - na tri plohe						
DM432	Amalgamski ispun - svaka dodatna ploha u istom posjetu						
DM435	Ispun kompozitni na jednoj površini (sjekutići i očišnjaci)						
DM436	Ispun kompozitni dvoplošni						
DM437	Ispun kompozitni troplošni						
DM438	Ispun kompozitni - svaka dodatna površina u istom posjetu						
DM439	Ispun kompozitni - dogradnja incizorskog kuta zuba - IV razred po BLACKU						
DM465	Ispun kompozitni na jednoj površini (prekutnjaci i kutnjaci) - za trudnice i dojilje						
DM466	Ispun kompozitni dvoplošni (prekutnjaci i kutnjaci) - za trudnice i dojilje						
DM467	Ispun kompozitni troplošni (prekutnjaci i kutnjaci) - za trudnice i dojilje						
DM468	Ispun kompozitni - svaka dodatna površina u istom posjetu (prekutnjaci i kutnjaci) - za trudnice i dojilje						

3. UPUTNICE I RECEPTI REFERRALS AND PRESCRIPTIONS

Tablica 8. Broj i vrsta ukupno izdanih uputnica u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj u 2023. godini

Table 8 Number and type of all referrals issued in the dental medicine service in Croatia in 2023

	Vrsta uputnice Type of referral	Broj izdanih uputnica Number of referrals issued
A1	Konzilijarni pregled – Examination by consultant physician	65.540
A2	Kontrolni konzilijarni pregled – Follow-up examination by consultant physician	19.426
A3	Dijagnostička pretraga – Diagnostic test	304.906
A4	Drugo mišljenje prema indikaciji izabranog liječnika – Second opinion, as indicated by assigned physician	612
A5	Konzultacije (uputnica bez osigurane osobe) – Counselling (referral with the insured person absent at counselling session)	26
A6	Kontrolna dijagnostička pretraga – Follow-up diagnostic test	82
B1	Bolničko liječenje – Stationary hospital treatment	471
B2	Ponavljajuće bolničko liječenje – Recurring stationary hospital treatment	1
C1	Pregled i cjelovita obrada u specijalističkoj zdravstvenoj zaštiti – Examination and comprehensive work-up in specialist/consultant health service	3.280
C2	Pregled i obrada kroz Objedinjeni hitni bolnički prijam na koju upućuje izabrani doktor primarne zdravstvene zaštite* – Examination and work-up at the hospital emergency department, referred to by the assigned primary health care physician*	836
C3	Prijeoperativna obrada za nepokretne i/ili teško pokretne pacijente – Pre-operative work-up for immobile patients or patients with compromised mobility	6
D1	Ambulantno liječenje – Outpatient treatment	155.351
D2	Dnevna bolnica – Day hospital treatment	583
	Ukupno – Total	551.120

*Pregled i obrada se odvijaju kroz hitne specijalističke ambulante u bolničkim ustanovama bez organiziranog Objedinjenog hitnog bolničkog prijama. – Examination and workup are conducted in emergency specialist/consultant offices in hospitals without an emergency department.

Od ukupnog broja izdanih uputnica, većina (55,32%) ih se odnosila na dijagnostičke pretrage, a njih 28,18% se odnosilo na uputnice za ambulantno liječenje, što čini 1 upućivanje na 27 kontakta sa zdravstvenom zaštitom.

The majority (55.32%) of all issued referrals pertained to diagnostic tests whereas 28.18% of the total number pertained to outpatient treatment; the ratio of the number of referrals to the total number of contact with outpatient health-care providers is 1:27.

Tablica 9. Broj ukupno izdanih uputnica, uputnica za konzilijarne preglede (uputnice A1 i A2) i ambulantno liječenje (uputnica D1) u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite po županijama ordinacija u 2023. godini
 Table 9 The total number of issued referrals and referrals to consultant physician examinations (A1 i A2 referral forms) and outpatient treatment (D1) in the dental medicine service in 2023 by county

Županija County	Broj izdanih uputnica za konzilijarne preglede Number of referrals issued for consultant physician examinations	Broj izdanih uputnica za ambulantno liječenje Number of referrals issued for outpatient treatment	Ukupan broj izdanih uputnica Total number of issued referrals
Grad Zagreb – City of Zagreb	15.377	61.415	148.887
Zagrebačka – Zagreb	4.837	15.680	50.380
Krapinsko-zagorska – Krapina - Zagorje	1.873	4.714	16.295
Sisačko-moslavačka – Sisak - Moslavina	2.132	5.544	25.242
Karlovačka – Karlovac	2.419	3.560	17.982
Varaždinska – Varaždin	2.559	2.998	17.482
Koprivničko-križevačka – Koprivnica - Križevci	2.199	2.882	12.969
Bjelovarsko-bilogorska – Bjelovar - Bilogora	1.900	2.952	14.867
Primorsko-goranska – Primorje - Gorski kotar	7.994	12.050	37.343
Ličko-senjska – Lika - Senj	599	739	4.362
Virovitičko-podravska – Virovitica - Podravina	1.006	1.140	5.575
Požeško-slavonska – Požega - Slavonia	1.522	1.620	8.724
Brodsko-posavska – Brod - Posavina	2.782	2.848	13.252
Zadarska – Zadar	2.464	2.273	17.085
Osječko-baranjska – Osijek - Baranja	9.417	5.604	32.383
Šibensko-kninska – Šibenik - Knin	2.087	2.618	14.363
Vukovarsko-srijemska – Vukovar - Syrmia	2.463	2.215	8.427
Splitsko-dalmatinska – Split - Dalmatia	10.859	15.188	52.398
Istarska – Istria	6.099	4.772	25.287
Dubrovačko-neretvanska – Dubrovnik - Neretva	2.578	2.067	14.059
Međimurska – Međimurje	1.800	2.472	13.758
Ukupno – Total	84.966	155.351	551.120

U ordinacijama Grada Zagreba je zabilježeno najučestalije izdavanje uputnica, jedna na 5,2 kontakta sa zdravstvenom zaštitom, dok se u ordinacijama Vukovarsko-srijemske županije izdavala jedna uputnica na 18,6 kontakata sa zdravstvenom zaštitom, gdje se bilježi najrjeđe izdavanje uputnica.

Analizirajući udio upućivanja na konzilijarne preglede (prve i kontrolne) u ukupnom broju izdanih uputnica, najveći udio je u Vukovarsko-srijemskoj županiji (29,23%), a najmanji u Sisačko-moslavačkoj županiji (8,45%) dok je najveći udio upućivanja na ambulantno liječenje u ukupnom broju izdanih uputnica zabilježen u Gradu Zagrebu (41,25%), a najmanje u Zadarskoj županiji (13,3%).

The highest ratio of referrals to contacts with primary health-care providers was recorded in City of Zagreb (1 : 5.2), whereas the lowest ratio was recorded in Vukovar-Syrmia County (1 : 18.6).

Regarding the proportion of referrals to consultant physician examinations (initial and follow-up) in the total number of referrals issued, the greatest proportion was recorded in Vukovar – Syrmia County (29.23%) and the smallest proportion was recorded in Sisak – Moslavina County (8.45%), whereas the highest ratio of referrals to outpatient treatment in the total number of referrals issued was recorded in City of Zagreb (41.25%) and the smallest proportion in Zadar County (13.3%).

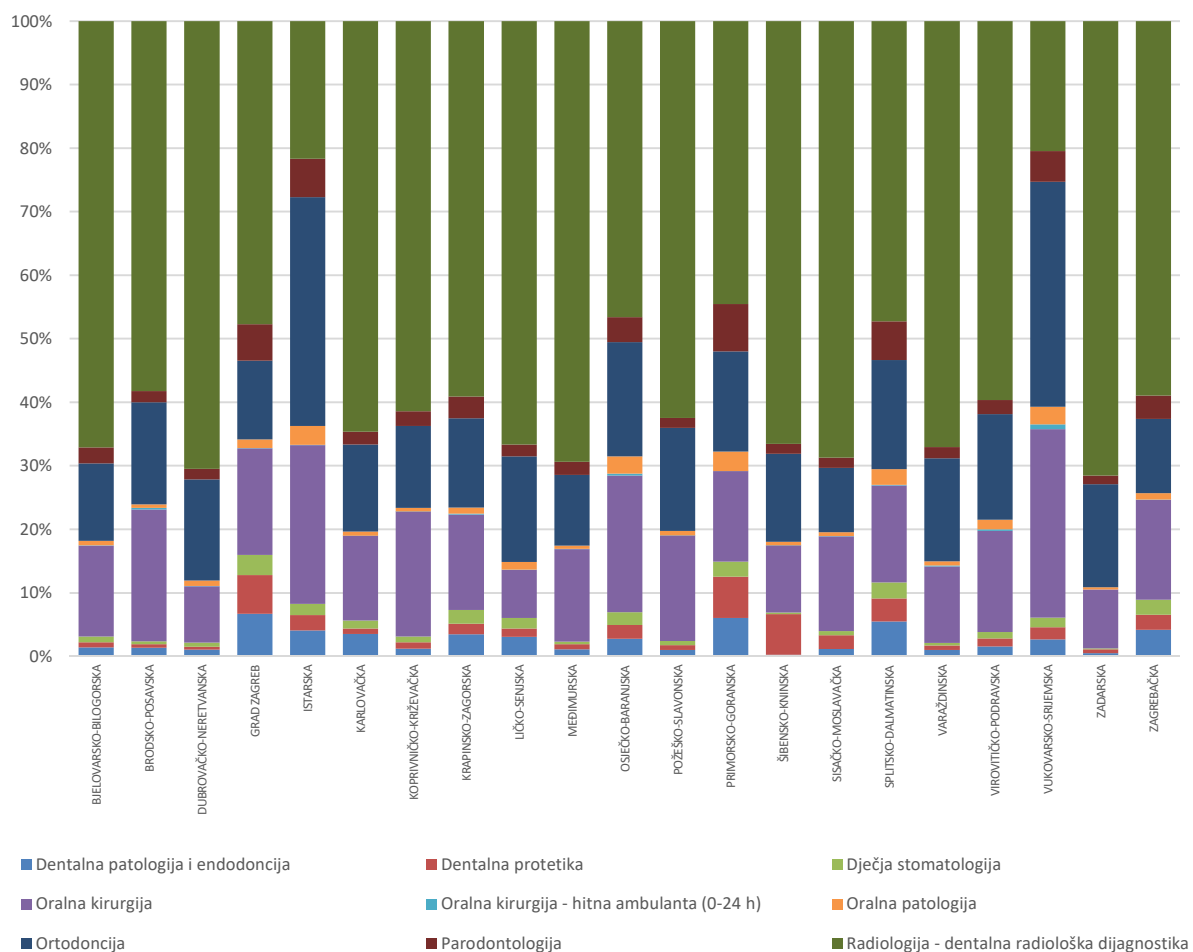
Tablica 10. Deset najčešćih djelatnosti u koje se upućuju pacijenti u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj u 2023. godini
Table 10 Most frequent specialties of referral in the dental medicine service in Croatia in 2023

Djelatnost upućivanja Speciality of referral	Udio u ukupnom broju izdanih uputnica (%) Percentage of the total number of issued referrals
Radiologija - dentalna radiološka dijagnostika <i>Radiology - dental radiological diagnostics</i>	51,20
Oralna kirurgija <i>Oral surgery</i>	15,07
Ortodoncija <i>Orthodontics</i>	13,97
Radiologija (klasične i kontrastne pretrage) <i>Radiology (conventional and contrast-enhanced tests)</i>	4,31
Parodontologija <i>Periodontology</i>	4,00
Dentalna patologija i endodoncija <i>Dental Patology and Endodontics</i>	3,86
Dentalna protetika <i>Prosthodontics</i>	3,28
Dječja stomatologija <i>Paediatric and Preventive Dentistry</i>	1,88
Oralna patologija <i>Oral Medicine</i>	1,35
Maksilofacijalna kirurgija <i>Maxillofacial surgery</i>	0,40

Pacijenti se iz djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite najčešće upućuju na dentalnu radiološku dijagnostiku dok se najveći udio upućivanja na specijalističke grane dentalne medicine odnosi na oralnu kirurgiju i ortodontciju.

Referrals in the dental medicine service in Croatia were most frequently issued for dental radiological diagnostics whereas the greatest proportion of referrals pertains to dental medicine specialist services such as oral surgery and orthodontics.

Slika 2. Najčešće specijalističke djelatnosti u koje se upućuju pacijenti u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite po županijama ordinacija u 2023. godini
Picture 2 Most frequent specialties of referral in the dental medicine service in 2023 by county

Analizirajući udio upućivanja na pojedine specijalističke djelatnosti dentalne medicine u ukupnom broju izdanih uputnica po županijama, najveći udio upućivanja na ortodonciju je zabilježen u Vukovarsko- srijemskoj (24,18%) i Istarskoj županiji (19,54%), dok se najveći udio upućivanja na oralnu kirurgiju bilježi u Vukovarsko-srijemskoj (24,18%) i Brodsko-posavskoj županiji (20,62%). Najmanje upućenih pacijenata na ortodonciju je zabilježeno u Sisačko-moslavačkoj (9,8%) i Međimurskoj županiji (11,08%), a najmanje izdanih uputnica za oralnu kirurgiju se bilježi u Ličko-senjskoj (6,9%) i Dubrovačko- neretvanskoj županiji (8,48%).

Regarding the proportion of referrals to dental medicine specialties in the total number of referrals issued by county, the greatest proportion of referrals to orthodontics was recorded in Vukovar - Syrmia County (24.18%) and Istria County (19.54%), whereas the greatest proportion of referrals to oral surgery was recorded in Vukovar - Syrmia County (24.18%) and Brod - Posavina County (20.62%). The lowest relative number of patients referred to orthodontics was recorded in Sisak- Moslavina County (9.80%) and Međimurje County (11.08%) and the lowest relative number of patients referred to oral surgery was recorded in Lika – Senj County (6.90%) and Dubrovnik – Neretva County (8.48%).

Tablica 11. Deset najčešće izdanih recepata u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj u 2023. godini, prikazani po podgrupama
Table 11 Most frequently issued prescriptions in the dental medicine service in Croatia in 2023 by subgroups

ATK-podgrupe lijekova <i>ATC subgroups</i>	Broj izdanih recepata <i>Number of prescriptions issued</i>
Beta-laktamski penicilini <i>Beta-lactam penicillins</i>	247.688
Derivati propionske kiseline <i>Propionic acid derivatives</i>	70.532
Makrolidi i linkozamidi <i>Macrolides and lincosamides</i>	53.696
Lijekovi za liječenje infekcija protozoima <i>Medicines for the treatment of protozoan infections</i>	25.611
Cefalosporini <i>Cephalosporins</i>	8.865
Stomatološki lijekovi, lijekovi za liječenje bolesti usne šupljine <i>Dental drugs, drugs for the treatment of diseases of the oral cavity</i>	6.695
Antiseptici i sredstva za dezinfekciju <i>Antiseptics and disinfectants</i>	5.602
Nesteroidni antireumatici-derivati octene kiseline <i>Nonsteroidal antirheumatic drugs-derivates of acetic acid</i>	5.333
Antibiotici i kemoterapeutici za primjenu u liječenju kožnih bolesti <i>Antibiotics and chemotherapeutics for use in the treatment of skin diseases</i>	1.386
Kortikosteroidi za primjenu u liječenju kožnih bolesti <i>Corticosteroids for use in the treatment of skin diseases</i>	1.202
Ukupan broj svih izdanih recepata <i>Total number of all issued prescriptions</i>	433.432

Od ukupnog broja svih propisanih recepata u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite, većina (71,9%) se odnosi na antibiotike dok se 17,5% odnosi na analgetike.

The majority (71.9%) of all prescriptions issued by doctors of dental medicine in the dental medicine service in Croatia in 2023 were antibiotic prescriptions, whereas 17,5% was prescriptions for analgesics.

Tablica 12. Najčešće propisani lijekovi u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj u 2023. godini, prikazani po sumiranim podgrupama
Table 12 Most frequently prescribed drugs in the dental medicine service in Croatia in 2023 by summarized subgroups

<i>Lijekovi Drugs</i>	<i>Broj izdanih recepata Number of prescriptions issued</i>
<i>Antibiotici¹/Antibiotics</i>	
amoksisilin	33.359
amoksisilin + klavulanska kiselina	214.086
azitromicin	7.430
cefaleksin	7.343
cefiksim	645
cefpodoksim	111
cefuroksim	766
ciprofloksacin	70
doksiciklin	290
eritromicin	526
fenoksimetilpenicilin	220
flukloksacilin	6
fosfomicin	25
fusidatna kiselina	7
klaritromicin	611
klindamicin	45.132
levofloksacin	6
metronidazol	25.644
moksifloksacin	4
mupirocin	681
nitrofurantoin	29
norfloksacin	49
sulfadiazin-srebro	9
sulfametoksazol + trimetoprim	41
tobramicin	224
<i>Nesteroidni analgetici²/Nonsteroidal antirheumatics</i>	
acemetacin	2
deksketoprofen	679
diklofenak	4.098
etorikoksib	9
ibuprofen	56.743
indometacin	17
ketoprofen	11.376
meloksikam	6
metamizol	266
naproksen	2.939
paracetamol	111
piroksikam	10
<i>Antiseptici³/Antiseptics</i>	
Acidi borici solutio 1 % (p.o.) 10 g	5
Acidi borici solutio 2 % (p.o.) 10 g	1
Acidi borici solutio 3 % (p.o.) 10 g	38
Aethanolum dilutum (70 vol.%) 200,0 M.D.S. izvana	4
benzoi peroksid	1
polivinil-pirolidon + natrij-hijalurat + gliciretinična kiselina	98
povidon-jod	5.445
<i>Antimikotici⁴/Antimycotics</i>	
adapalen, kombinacije	2
azelatna kiselina	11
ciklopiroksolamin	7
flukonazol	269
itrakonazol	9
klotrimazol	68

mikonazol	6.848
nistatin	241
terbinafin	15
Kortikosteroidi⁵/Corticosteroides	
alklometazon	10
betametazon	748
budesonid	8
deksametazon	355
estradiolbenzoat + prednizolon + salicilna kiselina	1
flutikazon	12
Anksiolitici⁶/Anxiolytics	
alprazolam	105
bromazepam	5
diazepam	1049
lorazepam	12
oksazepam	10
zolpidem	7
Kombinacije antibiotika i kortikosteroida⁷/Combination of antibiotics and corticosteroides	
betametazon + gentamicin	377
deksametazon + neomicin + polimiksin B	521
tobramicin + deksametazon	16

Uključuje sljedeće ATK-podgrupe lijekova:						
The aforementioned categories encompass the following ATC subgroups:						
1	2	3	4	5	6	7
Antibiotici i kemoterapeutici za primjenu u liječenju kožnih bolesti	Nesteroidni antireumatici	Antiseptici i sredstva za dezinfekciju	Antimikotici za lokalnu primjenu	Antiastringenti	Anksiolitici	Antimikrobni i antivirusni lijekovi
Antimikrobni i antivirusni lijekovi	Ostali analgetici i antipiretici	Lijekovi s antiinfektivnim i antiseptičkim djelovanjem za ginekološku primjenu	Lijekovi s antiinfektivnim i antiseptičkim djelovanjem za ginekološku primjenu	Glukokortikoidi i kombinacije	Hipnotici i sedativi	Glukokortikoidi i kombinacije
Beta-laktamski penicilini		Lijekovi za liječenje akni	Lijekovi s antimikotiskim djelovanjem za primjenu u liječenju kožnih bolesti	Kortikosteroidi za primjenu u liječenju kožnih bolesti		Kortikosteroidi za primjenu u liječenju kožnih bolesti
Cefalosporini		Lijekovi za liječenje bolesti oka		Kortikosteroidi za sustavnu primjenu		
Kinoloni		Stomatološki lijekovi, lijekovi za liječenje bolesti usne šupljine	Lijekovi za liječenje sustavnih gljivičnih infekcija	Lijekovi za liječenje bolesti nosa		
Lijekovi s antiinfektivnim i antiseptičkim djelovanjem za ginekološku primjenu			Stomatološki lijekovi, lijekovi za liječenje bolesti usne šupljine			
Lijekovi za liječenje akni						
Lijekovi za liječenje infekcija protozoima						
Makrolidi i linkozamidi						
Ostali antibiotici						
Sulfonamidi i trimetoprim						
Tetraciklini						

4. ZABILJEŽENE DIJAGNOZE RECORDED DIAGNOSES

Tablica 13. Broj osoba kod kojih je zabilježena barem jedna dijagnoza iz navedenih skupina bolesti i stanja u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj u 2023. godini

Table 13 Number of persons with at least one diagnosis from the listed group of diseases and conditions in dental medicine practices in Croatia in 2023

Bolesti i stanja MKB 10 <i>Diseases and conditions ICD-10</i>		Broj osoba po dobnim skupinama <i>Number of patients by age group</i>				Ukupno <i>Total</i>
		0 - 6	7 - 18	19 - 64	65 +	
Poremećaji u razvoju i nicanju zubi <i>Disorders of tooth development and eruption</i>	K00	2.330	19.065	7.931	2.064	31.390
Zadržani (retinirani) i uklješteni (impaktirani) zubi <i>Embedded and impacted teeth</i>	K01	196	3.936	21.021	761	25.914
Zubni karijes <i>Dental caries</i>	K02	24.560	137.398	445.161	106.686	713.805
Ostale bolesti čvrstog zubnog tkiva <i>Other diseases of hard tissues of teeth</i>	K03	2.565	33.462	270.470	54.655	361.152
Bolesti pulpe i periapikalnih tkiva <i>Diseases of pulp and periapical tissues</i>	K04	10.510	45.917	278.817	76.157	411.401
Akutni i kronični gingivitis <i>Acute and chronic gingivitis</i>	K05.0-K05.1	406	5.078	62.044	19.567	87.095
Akutni i kronični periodontitis i periodontoza <i>Acute and chronic periodontitis and periodontosis</i>	K05.2-K05.4	145	1.409	53.609	27.414	82.577
Ostale periodontalne bolesti <i>Other periodontal diseases</i>	K05.5-K05.6	8	148	2.646	723	3.525
Ostali poremećaji gingive i bezuboga alveolarnog grebena <i>Other disorders of gingiva and edentulous alveolar ridge</i>	K06	48	296	6.810	4.493	11.647
Dentofacijalne nepravilnosti (uključujući malokluziju) <i>Dentofacial anomalies (including malocclusion)</i>	K07	563	62.889	8.646	1.316	73.414
Ostali poremećaji zubi i potpornih struktura <i>Other disorders of teeth and supporting structures</i>	K08	1.183	15.099	107.837	90.287	214.406
Ciste oralnog područja koje nisu svrstane drugamo <i>Cysts of oral region, NEC</i>	K09	6	131	1.379	299	1.815
Ostale bolesti čeljusti <i>Other diseases of jaws</i>	K10	356	1.617	19.318	6.072	27.363
Bolesti žlijezda slinovnica <i>Diseases of salivary glands</i>	K11	10	71	848	579	1.508
Stomatitis i srodna oštećenja <i>Stomatitis and related lesions</i>	K12	236	649	4.445	3.239	8.569
Ostale bolesti usana i oralne sluznice <i>Other diseases of lip and oral mucosa</i>	K13	102	473	3.806	2.388	6.769
Bolesti jezika <i>Diseases of tongue</i>	K14	28	55	662	485	1.230
Ukupno Total		43.252	327.693	1.295.450	397.185	2.063.580

Gore navedene dijagnoze su evidentirane prilikom kontakta sa zdravstvenom zaštitom, bilo kao glavne, bilo kao dodatne dijagnoze ili na receptima. Za potrebe ovog prikaza, jedna osoba se unutar jedne skupine bolesti i stanja pojavljuje jedanput, ali se može pojaviti u više različitih skupina bolesti i stanja.

The above listed diagnoses were recorded during contacts with primary health-care providers, either as principal or as additional diagnoses, or on prescriptions. For the purposes of this overview, one person may be only recorded once within one group of diseases and health conditions, but may be recorded in other groups of diseases and conditions as well.

5. USPOREDBA PO GODINAMA COMPARISON BY YEARS

Slika 3. Prikaz kretanja broja korisnika, kontakata, pregleda, izdanih uputnica i izdanih recepata u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite u Hrvatskoj u razdoblju od 2018. do 2023. godine

Figure 3 Overview of the number of users, contacts, examinations, issued referrals and issued prescriptions in the dental medicine service in Croatia in the period from 2018 to 2023

